

Martin Myšička – umělec s duší astronoma

Jana Žďárská

Kosmologická sekce ČAS, K Panskému poli 274, 251 01 Světlice

Může se umění přátelit s vědou? Anebo věda s uměním? Lze spojit tyto dva odlišné břehy, zbudovat mezi nimi pomyslný most? Na jednom z břehů půvab děl uměleckých, na straně druhé pak elegance základních kamenů hmoty. Zkusme tedy posoudit prolínání vědy s uměním optikou životního příběhu člověka, jenž z oblasti vědy přestoupil do světa „hereckého“, aby namísto událostí vědeckých vyprávěl příběhy filmových a divadelních postav. Pozvání k rozhovoru přijal absolvent Matematicko-fyzikální fakulty, herec (a pro nás astronomy také nepřekonatelný prof. František Nušl, jehož ztvárnil v rámci oslav 100. výročí založení ČAS) a rovněž umělecký šéf Dejvického divadla Mgr. Martin Myšička.

■ *Jana Žďárská: Vážený pane Myšičko, osud vás vedl od světa vědy ke světu divadla a filmu. V nové hře Elegance molekul ztvárňujete osobu významného vědce a badatele Antonína Holého. Vracíte se tak zpátky ke svým vědeckým kořenům?*

Martin Myšička: Tato hra, kterou pro naše divadlo napsal Petr Zelenka, pojednává mimo jiné o základním výzkumu a také o vztahu základního a aplikovaného výzkumu. Inscenace vznikla s podporou Nadačního fondu Neuron pro podporu vědy a také Ústavu organické chemie a biochemie (ÚOCHB). Díky tomu jsme měli možnost se s několika vědci, kteří taktéž byli přímo v týmu prof. Holého, osobně setkat a diskutovat s nimi. A je pravda, že když se o takových věcech mluví, stále mne to přitahuje. Já osobně jsem si prof. Antonína Holého zahrál velmi rád, i když to byl trochu oříšek, protože mnoho lidí si ho ještě osobně pamatuje, a navíc já jsem fyzicky dosti jiný typ. Pan Holý byl především pracovitý a odhodlaný člověk, zároveň i velmi svérázný, kterému jsme ovšem jako lidstvo za mnoho vděční.

■ *JŽ: Mohl byste nám přiblížit, co bylo podnětem pro vznik této vpravdě výjimečné hry?*

MM: V sousedství Dejvického divadla stojí již zmíněný Ústav organické chemie a biochemie AV, kde prof. Holý pracoval. A s trochou nadsázky lze říci, že prvotním impulzem byly potíže s parkováním. Byli jsme pozváni na exkurzi do tohoto ústavu a naše paní ředitelka se mimo jiné ptala na možnosti parkování pro členy divadla v jejich garážích. To se sice poměrně rychle nějak zamluvilo, ale během tohoto jednání vlastně naše spolupráce začala. K myšlence vytvořit inscenaci o doktoru Holém a jeho objevech nás navedl RNDr. Zdeněk Havlas, DrSc., který byl nástupcem prof. Antonína Holého ve funkci ředitele ústavu.

■ *JŽ: Elegance molekul – proč právě takový název? Potvrzuje to výše zmiňovaný most mezi vědou a uměním?*

Mgr. Mgr. Martin Myšička, narozen v roce 1970, absolvoval DAMU, obor herectví, a také Matfyz, obor jaderná fyzika. Herectví se aktivně věnuje již od roku 1992, kdy ještě jako student účinkoval v Divadle Na zábradlí a pak i v Národním divadle. Hostoval několik sezón například i v Ypsilonce, v Divadle Rokoko, v divadle v Chebu, v Divadle v Celetné... Od roku 1997 je stálým členem Dejvického divadla, kde i později dvakrát režiroval. Odehrál již přibližně tři tisíce představení. Věnuje se také práci v rozhlasu, televizi i filmu. Od roku 2017 působí v DD i jako umělecký šéf. S manželkou Bárou a dvěma dcerami Veronikou a Marií Annou žijí již druhým rokem v Rostkách.

MM: Tak to je otázka spíše na autora hry, ale zřejmě to lze tak chápat. Někteří chemici, se kterými jsme měli možnost hovořit, totiž mluví o tom, že uspořádání atomů v molekule léčivých substancí je oproti jiným prostě elegantní. Zdá se tedy, že i ve vědě má krása svou váhu. Anebo krása fyzikálních teorií. Například Maxwellovy rovnice. Ale to je krása poměrně skrytá, k jejímu uvědomění je třeba se prokousat mnoha úrovněmi náročné matematiky.

■ *JŽ: Děkuji vám za zajímavý vhled do žhavé současnosti a pojdme se nyní vrátit v čase o pár desetiletí na-*

Martin Myšička, herec a zároveň umělecký šéf Dejvického divadla, umělec s duší astronom.

zpátek – do doby, kdy jste ještě pozoroval svět z kolébky. Narodil jste se v Příbrami do rodiny, kde nikdo nebyl skutečným vědcem. Odkud pramenilo vaše opojení vědou?

MM: Narodil jsem se sice v Příbrami, ale s rodiči jsem poté žil v obci Stará Huť u Dobříše, později v Žatci a pak ve Staré Boleslavi. Moji rodiče skutečně nebyli vědci, ale můj otec vystudoval vysokou školu dopravní a pracoval u letectva. Odebíral tehdy časopis Letectví a kosmonautika, ve kterém jsem si rád listoval. Byly tam i fotografie z projektu Apollo, které mě ohromovaly. Jako malý kluk jsem toužil být kosmonautem, zřejmě jako mnoho jiných v té době, anebo také vynálezcem.

■ *JŽ: A co bylo tedy tím impulzem, který vás zavedl až do poslucháren Matematicko-fyzikální fakulty UK?*

MM: Nejvíce mě určitě ovlivnil televizní seriál Jiřího Grygara Okna vesmíru dokořán. Fascinovaly mě otázky, o kterých se v něm mluvilo: co je to vlastně vesmír, jak vznikl a jak doopravdy funguje. Ale stejně tak i mikrosvět, mikrorozměry. Slova jako třeba galaxie, kvasary, neutronové hvězdy, ale právě i hadrony, bosony, kvarky měla pro mne jistou dávku magie. Chtěl jsem vědět, co je to hmota a co je to energie a obrazně řečeno, proč platí Einsteinovo $E = mc^2$. Na vědě se mi později také líbilo i to, že se v ní nedá nic obelhat, že určité zákonitosti buď platí, anebo neplatí. A že je tedy věda hledáním pravdy o světě.

■ *JŽ: Jeví se to jako idylická cesta k budoucí vědecké kariéře, ale poté přišel další impuls a svět se pro vás změnil. Mohl byste nám říci, co se tehdy stalo?*

MM: Já jsem to všechno neprožíval jako jasnou cestu k vědecké kariéře. Mne zajímalo vlastně tak trochu všechno, ale bohužel jsem si v ničím tak úplně nevěřil, pro nic jsem jednoznačně nezahořel. Možná i proto jsem šel po základní škole na gymnázium. Ovšem máte pravdu, že už jako kluk jsem po zhlédnutí filmů s vynikajícím dětským hercem Tomášem Holým zatoužil po hraní ve filmu, i když jsem vůbec netušil, co to obnáší. Od té chvíle jsem se už asi pohyboval mezi dvěma rozdílnými světy, i když jsem si to ještě vůbec neuvědomoval.

■ *JŽ: Studoval jste matematicky zaměřené gymnázium. Znamená to, že jste se tehdy rozhodl pro vědeckou kariéru a k herectví se otočil zády?*

MM: „Píkárna“, tedy gymnázium Wilhelma Piecka s matematickým zaměřením v Praze na Vinohradech, kam jsem čtyři roky dojížděl, byla dobrá škola. Museli jsme na ni dělat speciální talentové zkoušky z mate-

matiky, takže jsem považoval za úspěch se tam vůbec dostat. Byl jsem najednou v prostředí, kde, jak se říká, byla lačka hodně vysoko. Fakt, že na Matfyz se nás později hlásilo a dostalo tak deset a na vysokou školu snad všichni, hovoří za vše. Já jsem v té době sice dělal amatérské divadlo, ale na studium DAMU jsem se bál vůbec pomyslet. Necítil jsem se dostatečně talentovaný. Ale zpětně si uvědomuji, že „hrát“ jsem vlastně zkusel už kdysi ve druhé třídě na základní škole – „nastudovali“ jsme totiž se spolužáky úryvky z kocoura Mikeše. Já byl tehdy trochu obtloustlý, tak jsem hrál pašíka.

■ *JŽ: Takže jste stále balancoval mezi dvěma poněkud rozdílnými světy. Divadlo, nebo věda. Co vás nakonec nasměrovalo ke studiu na Matematicko-fyzikální fakultě?*

MM: Po pravdě řečeno to bylo vylučovací metodou. Vzal jsem si seznam vysokých škol a postupně z něj vyškrtával školy, na které jsem nechtěl, nebo se na ně necítil. Vyšel mi z toho nakonec Matfyz, ale nejprve jsem si vybral obor učitelství fyzika–výpočetní technika. Byl jsem dokonce již přijat, když jsem si to rozmyslel a našel v sobě odvalu přihlásit se na jadernou fyziku. Jak už jsem říkal, divadlo či film mě přitahovaly, ale myslím jsem si, že prostě nemám šanci. To až když jsem byl ve druhém ročníku Matfyzu a cítil, že mě to tak úplně nenaplnuje, že mi něco stále chybí, tak jsem se domluvil s dramaturgem Petrem Janišem, že mi pomůže připravit se na přijímačky na DAMU a uvidíme. Když nic jiného, aspoň se něco naučím. Děkuji mu za to!

■ *JŽ: Zdá se, jako kdybyste plul po hypotetické řece a vybíral si, ke kterému břehu zamíříte – zdali k vědeckému, nebo spíše divadelnímu. Ačkoliv jste již studoval Matfyz, rozhodl jste se i pro DAMU. Úspěšně jste složil přijímací zkoušky a studoval tak dvě vysoké školy naráz. Jak toto vaše rozhodnutí vnímali vaši rodiče?*

MM: Já jsem je takřikajíc postavil před hotovou věc. Rodičům hodně záleželo na tom, abych vystudoval něco takzvaně pořádného, ale mé rozhodnutí ctili a nic mi nezakazovali. Jen se o mě prostě báli. Práli si pro mě jistotu rozumného povolání a divadelník u nás v rodině prakticky nikdo nebyl. Jen můj dědeček ze Staré Huti – to prý byl velký ochotník. Pokud mám nějaké herecké geny, tak tedy nejspíš po něm. Rodiče mě ve studiu na obou vysokých školách podporovali a potěšilo je, že jsem nakonec dokončil školy obě.

■ *JŽ: Již během studií jste hostoval v několika pražských divadlech – jak jste tak náročný program dokázal skloubit?*

MM: Bylo to docela náročné, ale vlastně krásné. Poznával jsem různá prostředí. Hostoval jsem ve Studiu divadla Labyrint, v Divadle Na zábradlí, v Národním divadle, a ve Studiu Ypsilon, Viole, v divadle v Chebu. Kupodivu jsem vše stíhal poměrně dobře. Snad to bylo tím, že když je člověku dvacet pětadvacet, tak jako by měl neomezené množství sil i času a zároveň je všechno nové a přitažlivé. Nutno připomenout, že jsem měl díky rodičům i skvělé podmínky, nemusel jsem řešit nic jiného, jen to své studium.

■ *JŽ: Hrál jste v divadlech a přitom studoval fyzikální zákonitosti. Tušil jste, že to u vás vyhraje divadlo. Ale poté přišlo pozvání do CERNu, kolébky částicové fyziky. Nevyklala vás tato událost?*

MM: Ne, to asi ne. I když jsem měl několik let takové vlny, kdy jsem se cítil více jako vědec, anebo zase více jako herec. Na Matfyzu jsem studoval částicovou fyziku, ale stále více mne zajímala spíše filozofie fyziky, a pak i psychologie, psychosomatika, výzkum vědomí. Takže pomyslná výhybka byla přehozena a postupně mi bylo stále jasnější, že prim má DAMU. Tak trochu pateticky řečeno, chtěl jsem poznat, pochopit a prožít realitu v celé své komplexnosti. V devadesátých letech jsme byli na exkurzi v CERNu. Byl to velmi silný zážitek – obrovská, ale vlastně skrytá stavba, která člověku málem vyrazí dech. Neskutečně rozsáhlé podzemí. Mohutné svazky kabelů, silná magnetická pole, že mohou zmagnetizovat a tudíž znehodnotit náramkové hodinky, nanosekundová elektronika, detektor velikosti pětipodlažního domu, ultravysoké vakuum a extrémně výkonná výpočetní technika. Myslím, že jsme byli tehdy skoro všichni hodně překvapeni možnostmi, jež toto zařízení nabízelo.

■ JŽ: *I když u vás divadlo zvítězilo, dokončil jste i Matfyz. Bylo to asi nesnadné vykonat státní zkoušky a vypracovat diplomovou práci v oboru, o němž jste věděli, že se mu již nebudete v budoucnu věnovat...*

MM: Nebylo snadné se k tomu přinutit. To proto, že už jsem věděl, že vědu dělat nebudu. Tehdy mi hodně pomohl profesor Ivan Vyskočil, který také kdysi studoval dvě školy, DAMU a pak psychologii, a ten mi říkal, že věci se mají dokončovat. Nejen pro okolí, ale i pro sebe. Nemuset se pak vymlouvat sám před sebou, proč jsem to nedodělal. Zpětně jsem mu za tuto radu velice vděčný.

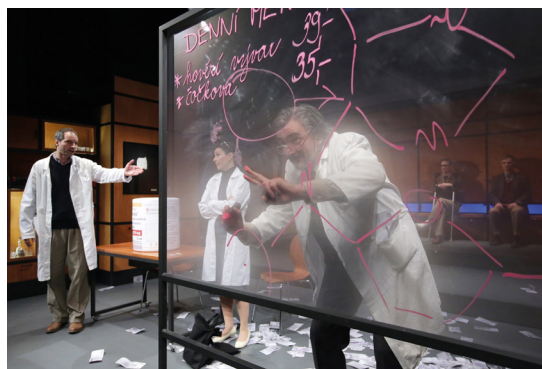
■ JŽ: *Jaké bylo téma vaší diplomové práce na Matfyzu a jak jste dokázal skloubit své divadelní povinnosti a práci na něčem tak významném, čímž diplomová práce bezpochyby je?*

MM: V té době jsem už hrál v divadle na plný úvazek. Ve volných chvílích jsem se snažil přepnout a pracovat na diplomové práci. Abych nebyl závislý na laboratořích, zvolil jsem si téma „diskuze hmotnosti neutrin“, což byla v devadesátých letech poměrně aktuální problematika. Otázka, zdali mají neutrina klidovou nulovou, nebo nenulovou hmotnost. A případně jak velkou. Od toho se odvíjelo několik různých modelů vývoje vesmíru a možností nové fyziky za hranicí standardního modelu. Mám to už celé tak trochu v mlze, tak doufám, že to neříkám úplně špatně. Několik různých experimentů si tehdy vzájemně protiřečilo. Mým úkolem bylo tyto skutečnosti zdokumentovat

Hra Elegance molekul (autora Petra Zelenky) se dotýká otázky vztahu základního a aplikovaného výzkumu.

Foto: Hynek Glos

Ve hře Elegance molekul ztvárnil prof. Antonína Holého (inscenace vznikla s podporou Nadačního fondu Neuron).

Foto: Hynek Glos

a kriticky zhodnotit. Byla to sice víceméně kompilační práce, tedy nic zásadně objevného, ale i tak to pro mne bylo na samé hranici (spíše až za ní) mých schopností. Textové materiály byly pouze v angličtině, používaly složitou matematiku a pojednávaly o fyzikálních modelech, které jsem musel nejprve pochopit. Trojnásobně neporozumění textu, které jsem musel překonat. A poslední možný termín odevzdání se rychle blížil.

■ JŽ: *Mezitím už jste byl oceněn i jako herec – to když jste v roce 1994 obdržel Cenu Alfréda Radoka Talent roku za titulní roli knížete Myskína ve hře Idiot. Jaký to byl pro vás pocit?*

MM: Moc jsem si to vlastně nepřipouštěl, i když mne to určitě ovlivnilo. Asi jsem to vnímal jako potvrzení toho, že jsem se snad vydal správným směrem, že divadlo byla skutečně ta správná volba.

■ JŽ: *V současné době působíte jako umělecký šéf Dejvického divadla. Co pro vás tato zkušenost znamená a jak vás naplňuje?*

MM: Do této pozice jsem se dostal dosti nečekaně. Vybidli mě k tomu mí kolegové ze souboru a po zvážení všech pro a proti jsem došel k závěru, že to nemohu odmítnout. Je to pro mne nová výzva. Dává mi to možnost, ale zároveň i zodpovědnost zásadně ovlivňovat výběr her, které budeme uvádět, výběr režisérů či režisérů, kteří to nazkouší, obsazování herců a vůbec určovat další směr Dejvického divadla. Je ode mě vlastně dosti troufalé se do toho pouštět, ale snažím se moc si to nepřipouštět, navíc je to i tak trochu „kočkopes“, protože jsem dále členem souboru jako herec. Rozhodně vnímám nyní divadlo mnohem komplexněji.

■ JŽ: *Již na počátku jsem zmiňovala možné partnerství vědy s uměním. Co tyto dva pojmy znamenají právě pro vás?*

MM: Jsou to dva protipóly. Ale podobně jako má struna dva konce, mozek dvě hemisféry a máme pravou a levou ruku, tak pro mne vztah mezi vědou a uměním znamená totéž jako mezi ráciem a emocemi nebo mozkiem a srdcem. Tvrdá věda, co zachází s matematickým aparátem, vyžaduje naprostou přesnost, analýzu. Kdežto umění mnohem více zachází s prožíváním. Konkrétnost a abstrakce. Část a celek. Redukcionisté říkají, že pochopíme-li chování mikročástic, pak je možné v principu popsat i celek, celý vesmír. Já osobně se domnívám, že vesmír a život mají mnoho rovin bytí, že prostě s redukcionismem nevystačíme. Věřím tomu a doufám, že se postupně budou mnohem více

ovlivňovat vědecké obory představované objektivními laboratorními experimenty s poznáním, které můžeme vnímat pouze subjektivně, a snad dojde i k dalším nečekaným poznáním.

■ *JŽ: Mohl byste nám říci, které otázky současné astronomie a kosmologie vás v současnosti zajímají?*

MM: Je to vlastně pořád stejné. Zajímá mě historie vesmíru, jeho vznik, velikost a z čeho se skládá, a také částicová fyzika, mikrorozměr. Rád bych se dozvěděl, jak je to vlastně s temnou hmotou a temnou energií, o kterých se v současnosti vedou obsáhlé diskuze. Dráždivé jsou též otázky týkající se multivesmírů, hyperprostoru. Podle mně dostupných informací se přikláním k názoru, že celá situace kolem současného kosmologického modelu je v jistém slova smyslu doslova na hraně a že zřejmě v blízké budoucnosti dojde k jeho změně. A to bude myslím v astrofyzice velká událost.

■ *JŽ: Jako herec a umělecký šéf Dejvického divadla zřejmě nemáte času nazbyt. Přesto se dovolím zeptat, zda navštívíte některé vědecké přednášky?*

MM: I když bych vlastně rád na nějakou zašel, skutečnost je bohužel taková, že v podstatě na žádné nechodím. V současné době je ale obrovská spousta možností díky internetu. Mnohé přednášky se nahrávají a lze je sledovat ze záznamu, stejně tak i nespočet dokumentů. Takže jsem už něco takto viděl. Ale opravdu vědeckým přednáškám bych už asi moc nerozuměl. Dávno mi ujel vlak.

■ *JŽ: A co vědecké časopisy, zaujal vás některý?*

MM: Když se mi takový vědecký odborný časopis dostane do ruky, rád si jej prolistuji, něco i přečtu, ale pravidelně si žádný nekupuji. Dříve jsem nějaký čas odebíral časopis Vesmír a nyní jsem rád za zaslání Československého časopisu pro fyziku. Znamená to pro mě kontakt s informacemi a přibližuje mi svět současné vědy, ale je to podobně jako s těmi přednáškami. Příliš specializovaný jazyk už není pro mne.

■ *JŽ: Vaše profese je jistě i časově velmi náročná, nicméně bych se chtěla zeptat, jestli se vídáte i s některými bývalými spolužáky, nebo zda se vaše cesty rozešly?*

MM: Na fakultě nás bylo v kruhu jaderné fyziky 15 studentů, ale reálně dneska dělají fyziku snad jen dva nebo tři. Když jsme v devadesátých letech absolvovali, tehdejší společenské změny, především v oblasti výpočetní techniky, nahrávaly spíše jiným oborům, a tak

Nepřekonatelného prof. Františka Nušla ztvárnil Martin Myšička v rámci oslav 100. výročí založení ČAS v pražském Karolinu. Foto: D. Malík

většina spolužáků začala podnikat v IT či bankovním sektoru. Ale rád se vídám se spolužáky, kteří se fyzice aktivně věnují, například s Jirkou Chudobou či Davidem Heyrovským. Stejně tak mě těší, že se občas setkám s prof. Jiřím Hořejším, který mne kdysi učil elektroslabé interakce a patřil k těm, kdo uměli i složité věci osvětlit a říct jednoduše. A když někdy zajdu přímo na Matfyz, rád navštívím prof. Formánka, který vedl moji diplomovou práci.

■ *JŽ: Co pro vás jako pro umělce znamená poetická noční obloha? Vytáhnete občas dalekohled, abyste se tou krásou pokochal?*

MM: Rád se dívám na noční oblohu, je to prostě krása. Mám triedr, kterým jsou krásně vidět krátery na Měsíci. Znáám několik souhvězdí, především zimní oblohy, ale už kdysi jsem se ty ostatní záměrně nenaučil, abych na obloze neviděl jenom ty obrazce, ale mohl vnímat hvězdy prostě jen tak. Asi ze všeho nejvíce by se mi líbila možnost pohybovat se vesmírem virtuálně, tedy neomezen tělem, jako duch. Určitě bych zateřel někde ke kvasarům nebo do vzdálených galaxií, podíval bych se zblízka na nějakou černou díru. Navštívil bych jiné planety, abych zjistil, zda jsou někde jiné formy života a na jakém principu fungují.

■ *JŽ: Namluvil jste jednu z knih Arthura C. Clarka Setkání s Rámou. Četl jste rád sci-fi?*

MM: Ano, i když zase tak moc jsem toho nepřečetl. V dětství samozřejmě Verneovky. Ale třeba jsem četl Arthura C. Clarka. V jeho případě je 80 % textu pravda a pouhých 20 % vědecká fikce. Velmi na mne kdysi zapůsobila slavná Duna nebo cyklus Hyperion od Dana Simmonse a také cyklus Enderovy hry od Scotta Carda. Z filmů je pro mne asi nejsilnější trilogie Matrix. Na sci-fi žánru se mi líbí, že může otevírat vhledy do úplně nových rozměrů reality, které jsou sice vymyšlené, ale již mnohokrát se ukázalo, že to byly myšlenky spíše vizionářské.

■ *JŽ: Ráma, jehož tak skvěle technicky popsal Arthur C. Clark, by se dal svým tvarem srovnávat i s asteroidem Oumuamua, který nedávno zcela neočekávaně prosvítl Sluneční soustavou. Registroval jste tuto podobnost?*

MM: Ono to myslím bylo v médiích i takto prezentováno. A asi jako každý jsem si alespoň na chvíli připustil otázku, co by se stalo, kdyby se opravdu ukázalo, že to je výtvar inteligentních bytostí. Jsme na takové setkání připraveni?

■ *JŽ: Spolupracujete také s rozhlasem, konkrétně na pořadu Meteor. Co pro vás tato spolupráce znamená?*

MM: V rozhlasu pracuji rád a nejčastěji jsou to rozhlasové hry. Spolupráci pro Meteor mi nabídl jeho tvůrce Petr Sobotka a načel jsem pro tento pořad seriál o mikrobiomu člověka. Četba je velmi obtížná disciplína, vyžaduje poměrně velkou přípravu. Ale zároveň je na takové práci pěkné, že je to opravdu zajímavé a že se díky ní dozvím něco nového.

■ *JŽ: Kdysi jste toužil navštívit CERN – láká vás k návštěvě nějaké obdobné vědecké pracoviště?*

MM: Věda mě zajímá i nyní, i když pracuji v jiném oboru. Když mám tu možnost, rád navštívím zajímavé instituce, muzea či výstavy. Rád bych třeba někdy zajel na Ondřejovskou hvězdárnu. Při své nedávné cestě

Martin Myšička jako prof. František Nušl při historické rekonstrukci schvalování stanov vznikající České astronomické organizace c. a k. místopředsedstvím. Foto: D. Malík

do Londýna jsem měl možnost prohlédnout si v jednom z muzeí motory raket, měsíční moduly a v dalších vesmírné předměty, například skafandry. Překvapilo mne, jak málo hmoty chrání kosmonauty před nepřátelským a životu nebezpečným okolním vesmírem. A jak je to zároveň všechno tak důmyslně vymyšleno.

■ *JŽ: V rozhovoru z karlovarského festivalu jsem se dozvěděla, že se věnujete včelaření. Je to pro vás spíše odpočinek, nebo vás zajímá i systém fungování včelího úlu a včelstva jako společenského hmyzu?*

MM: Společně s manželkou Bárrou se včelám věnujeme teprve několik let, takže se stále učíme. Včely – to je opravdu fascinující svět. Co všechno včely umí! Například vyrobit jed, vosk, propolis, mateří kašičku a samozřejmě med. A ta organizace. V úle je v závislosti na ročním období dvacet až šedesát tisíc včel. Není bez zajímavosti, že včela jako jedinec je mnohem méně chytrá než včelstvo jako celek, které je doslova nesmrtelné, i když včela samotná žije pouhých pár týdnů. Zajímá mě dokonalý systém řízení jejich společenství. Včelí královna – matka – je sice privilegovaná, ale když neplní svoje úkoly, včely ji vymění.

■ *JŽ: Včely jste začal pěstovat až po vašem přestěhování se do Roztok u Prahy. Mohu se zeptat, kdo vás ke včelaření přivedl?*

MM: Naším skvělým učitelem je Jiří Němec. V Levém Hradci má spolu se svou ženou Janou Medovou kavárnu, kterou vybudovali vlastníma rukama a kde nabízejí skvělou kávu, domácí dorty a také medové dobroty – třeba medovník. Jirka je velmi zkušený včelař, dalo by se říci, že je na ně určitým způsobem nějak napojený. Měl například sny, v nichž mu včely naznačovaly něco o otevřeném okně. Nedalo mu to a vydal se je tedy zkontrolovat. A ke svému překvapení zjistil, že měli otevřené víko úlu, které shodil vítr. Jirka říká, že už jen podle včelího bzučení zkušený včelař pozná, zda jsou spokojené, či nikoliv, zda třeba nepřišly o matku, nebo jestli nemají rojovou náladu.

■ *JŽ: Máte dvě dcery. Pozorujete na nich určité vědecké či badatelské založení?*

MM: Obě mé dcery zajímá spíše grafický design, ale pravdou je, že ta mladší pošilhává i po divadle a filmu. Tak jsem velmi zvědav, jak se budou jejich zájmy do budoucna vyvíjet.

■ *JŽ: Na počátku našeho rozhovoru jsem připomínala vaši neobvyklou hereckou roli, a to ztvárnění prof.*

Františka Nušla v rámci oslav 100. výročí založení ČAS. Hrál jste uprostřed návštěvníků této akce a zároveň mezi špičkovými vědci, kteří se astronomii upsali. Jaký to byl pocit, setkat se takto na živo s Lubošem Perkem či Jiřím Grygarem?

MM: Když jsem se na tuto „roli“ připravoval, potěšilo mě, že celá akce byla pojata s lehkou nadsázkou. Především když jsme ještě s několika kolegy sehráli rekonstrukci ustavující schůze ČAS. A pak to pro mě byla nová zkušenost, pohybovat se za postavu mimo jeviště přímo mezi lidmi. A bylo velmi příjemné, jak na mne návštěvníci oslavy reagovali. Myslím, že prof. Nušl byl výborný člověk s velkým srdcem a nadšením pro astronomii. V té době vznikaly vědecké instituce a spolky, aby se každý, kdo má zájem, mohl na vědě podílet. To nadšení tehdejších astronomů a vědců je obdivuhodné a přineslo lidem mnoho dobrého včetně zbudování Peřínské hvězdárny.

■ *JŽ: Při této příležitosti jste měl možnost pohovořit si i s Jiřím Grygarem. Jaké to bylo setkání?*

MM: Byl to pro mě velmi zajímavý moment, takový pocit, jako když se kruh uzavírá. Dr. Grygar mě kdysi k fyzice a astronomii nasměroval a já jsem nyní dostal možnost se s ním právě při takové významné akci setkat. Na oslavě jsem vystupoval v roli prof. Nušla jako zakládající člen ČAS a Dr. Grygar zde figuroval jako emeritní předseda ČAS. Bylo mi ctí osobně se setkat s významnými vědci a astronomy, kteří vědou žijí každý den.

■ *JŽ: Nová divadelní hra Elegance molekul nedávno slavila svoji premiéru. Chtěl byste účinkovat či pracovat na nějaké další hře z vědeckého prostředí?*

MM: Mě osobně by taková práce určitě bavila. Jenže jako další inscenace na repertoáru našeho divadla je to v tuto chvíli těžké. Říká se, že do stejné řeky dvakrát nevstoupíš. Nechceme se opakovat. I když na druhou stranu nikdy neříkej nikdy. Třeba najdeme nějaký jiný přístup, novou formu. Uvidíme. Jsem rád, když má divadlo nějaký přesah, když se nám jeho prostřednictvím podaří něčeho podstatného dotknout, když se v něm prolíná vysoké a nízké, abstraktní a konkrétní nebo to lidské srdečné s analytickým myšlením. Pro diváka to snad může být osvěžující, že se nejen pobaví, ale také se něco dozví, inspiruje, otevřou se mu nějaké jiné nové světy. Pokud se toto daří, jsem spokojen a mám z toho radost.

■ *JŽ: Vážený pane Myšičko, děkuji vám za otevřený a poutavý rozhovor plný vědy, umění a přesahů mezi nimi.*

Skupinová fotografie žijících předsedů ČAS v rámci oslav 100. výročí založení ČAS – zleva František Nušl (ztvárnil Martin Myšička), Jan Vondrák, Petr Heinzl, Eva Marková, Jiří Grygar, Jiří Borovička a Štěpán Kovář. Foto: D. Malík